

ALEKSEJ SALNIKOV

DE AFDELING

822 P. 27.150

GLAGOSLAV

ALEKSEJ SALNIKOV

DE AFDELING

ИНСТИТУТ ПЕРЕВОДА

AD VERBUM

Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt door het
Russische Instituut voor Literaire Vertalingen

DE AFDELING

Aleksej Salnikov

Vertaald uit het Russisch door Maarten Tengbergen

Oorspronkelijke titel 'Отдел'

Proefgelezen door Kevin Custers

Boekomslag en lay-outinterieur gemaakt door Max Mendor

Uitgevers Maxim Hodak & Max Mendor

© Alexei Salnikov, 2018

The publication of the book was negotiated
through Banke, Goumen & Smirnova Literary Agency
(www.bgs-agency.com)

Nederlandse vertaling © 2024, Glagoslav Publications

www.glagoslav.com

ISBN: 978-1-80484-134-1

ISBN: 978-1-80484-135-8

Voor het eerst gepubliceerd in Nederland
door Uitgeverij Glagoslav in April 2024

Op dit boek rust copyright. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever, noch anderszins worden verspreid in een andere band of omslag dan die waarin het is gepubliceerd, zonder dat een soortgelijke voorwaarde, inclusief deze voorwaarde, aan de volgende afnemer wordt opgelegd.

ALEKSEJ SALNIKOV

DE AFDELING

Vertaald uit het Russisch door Maarten Tengbergen

Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt door het
Russische Instituut voor Literaire Vertalingen

U I T G E V E R I J G L A G O S L A V

INHOUD

HOOFDSTUK 1	7
HOOFDSTUK 2	49
HOOFDSTUK 3	93
HOOFDSTUK 4	137
HOOFDSTUK 5	179
HOOFDSTUK 6	221
HOOFDSTUK 7	262
HOOFDSTUK 8	305
HOOFDSTUK 9	346
HOOFDSTUK 10	374
EPILOOG	389
 AANTEKENINGEN	 418
 OVER DE VERTALER	 422

De personen in de roman worden aangeduid met verschillende namen. Voor de overzichtelijkheid hieronder een lijstje:

Igor (hoofdpersoon): Igor Petrovitsj; Petrovitsj

Olga (Igors vrouw): Olja; Olga Vitaljevna

Misja (Igors zoontje): Misjka

Igor Vasiljevitsj (collega): Vasiljevitsj; de klerenkast

Fiel (collega): Michail; Misja; Misjka

Jonkie (collega): Sasja; Aleksandr; Aleksandr Sergejevitsj

Rinat Iosifovitsj financieel directeur): Rinat; Renat

Sergej Sergejevitsj (chef): Sergej Sergejevitsj Veretnin;
Sergejevitsj; SS

HOOFDSTUK 1

Voor de vijfde keer in anderhalf uur belde ze hem om te vragen wanneer hij nou thuiskwam. Sinds Igor was ontslagen bij de organen van de veiligheidsdienst, was zijn vrouw veranderd in een zeldzaam despotisch kreng. Alle vijf de keren dat ze belde, herinnerde ze hem eraan dat ze werd opgehouden op haar werk en dat hij het dus was die hun zoontje moest ophalen van de kleuterschool.

‘Hoor ‘s,’ kon Igor zich ten slotte niet langer inhouden. ‘Heb je daar niks beters te doen dan voortdurend telefoontjes te plegen?’

Zijn irritatie viel gemakkelijk te begrijpen. Hij reed in zijn auto eindeloos rondjes door een vreemde wijk, als een verdwaalde snorder op zoek naar een klant, zonder dat hij de plek kon vinden waar hij werd verwacht voor een sollicitatiegesprek. Zowel zijn GPS, het navigatiesysteem van Yandex en Google Maps als ook de mensen op straat – allemaal wezen ze hem de weg naar een desolaat gebouw met een door de jaren heen verweerde schoorsteenpijp van rode baksteen, die uitstak boven een scheefgezakte betonnen muur. Langs de lage oktoberhemel waartegen de schoonsteenpijp zich aftekende, dreef langzaam naar onbekende bestemming een massieve, naar alle kanten uitdijende wolk. En die trage voortbeweging langs de hemel verdiepte Igors gevoel van wanhoop. Naar het gebouw met de schoorsteenpijp leidde een onverhard kleig padje dat was afgesloten met een afbladderende houten slagboom. Dit gebouw kon toch onmogelijk het FSB-kantoor zijn waar een officier met een hem vaag bekend voorkomende naam hem een paar dagen geleden zo dringend had gevraagd te verschijnen.

Zijn vrouw belde voor de zesde keer en Igor besloot een tijdje onbereikbaar te zijn. Hij stapte uit, liet zijn telefoon

achter in de auto en kroop onder de slagboom door. Aan de andere kant van de muur was alles nog troostelozer dan het van buitenaf had geschenen, waarschijnlijk omdat hij eerst vanuit zijn warme droge auto over de slagboom heen had gekeken, zonder dat hij de naargeestige wind die ononderbroken, met mottige regendruppels over het ommuurde terrein blies, aan den lijve had gevoeld en gehoord. De bosjes die in de hoeken van de muur groeiden, zagen eruit als ongeschoren oksels. Het onverharde paadje boog zich als een vraagteken rond het gebouw met de schoorsteenpijp, als wilde het de nieuwsgierigheid prikkelen van de bezoeker die zich afvroeg waarom de voordeur van het gebouw zich aan de achterkant bevond. In de gevel waar Igor nu tegenaan keek, zaten alleen grote ramen, opgedeeld in tal van vierkante ruitjes. Ze waren zo stoffig dat de mensen die zich erachter bevonden, als er daar tenminste mensen waren, geen gordijnen nodig hadden. Rechts van de ramen hing een regenpijp waarvan het onderste stuk had losgelaten, terwijl de plekken waar de verbindingsstukken aan elkaar waren gelast, zwart uit waren geslagen. Naast de regenpijp stond een sombere, grofgebouwde kerel in een afgedragen blauwe overall een sigaret te roken. Igor zwaaide in zijn richting in de hoop dat de man zou blijven staan en hem zou helpen zijn weg te vinden in die idiote topografische doolhof waarin hij was beland. Maar toen de man het voor hem bestemde handgezwaai van Igor had opgemerkt, gooide hij zijn peuk op de grond en liep weg, waarna hij ergens aan de zijkant van het gebouw een deur opende en verdween.

Klootzak, dacht Igor bijna gelaten.

Van binnen maakte het gebouw met de schoorsteenpijp, afgezien van twee stoomketels en een WC-lucht, die zich vermengde met de geur van chloorkalk, een verlaten indruk. Igor liep wat rond en bestudeerde de vergeelde posters met veiligheidsvoorschriften en een leeg ophangbord voor blusbenodigdheden met de silhouetten van een brandhaak, een

bijl en een kegelemmer. Daarna ontdekte hij twee deuren van opslagruimtes met de opschriften *Lassers* en *Loodgieters*. Hij rukte zonder resultaat aan de deurkrukken, het geluid weerkaatste tegen de betegelde vloer als een echo die deed denken aan het klikken van hoge hakken. Igor moest denken aan zijn vrouw en een lichte golf van leedvermaak overspoelde voor een moment de ergernis die hij steeds sterker in zich voelde opkomen. Ten slotte stuitte hij op een deur die uitkwam in een trappenhuis. Hij liep de trap op naar boven. Op de eerste verdieping zag hij een schemerige gang zonder één enkel raam, die slechts verlicht werd door een paar lampjes van veertig watt. Aan weerszijden van de gang bevonden zich deuren. Igor duwde zonder aan te kloppen de eerste de beste deur open en stak zijn neus naar binnen.

In het vertrek waren de tegels vervangen door linoleum, de oude vloerplanken eronder kraakten onder Igors voeten. Een dikke, gedrongen man, die met zijn rug naar de deur toe zat en ingespannen naar het scherm van een notebook tuurde, was iets aan het typen op een geruisloos toetsenbord. Zijn volledig kale schedel glansde even op en daarachter vandaan klonk het dof en onverschillig:

‘Ja, wat moet je?’

‘Een chocoladetoetje,’¹ flapte Igor er bijna uit, maar hij hield zich in en zocht naar de juiste woorden om zijn vraag zo in te kleden dat hij niet helemaal als een idioot overkwam. Toen de man achter zijn notebook merkte dat een antwoord uitbleef, draaide hij zijn hoofd om.

‘O ja,’ zei hij en het leek zowaar of hij een beetje teleurgesteld was. ‘Goed, ga maar zitten, hierzo.’

Hij wees op een stoel naast zijn bureau. Geïntrigeerd door zijn onverschilligheid ging Igor gehoorzaam zitten. De man ging verder het toetsenbord te bespelen met zijn mollige vingers. Hij droeg geen trouwring aan zijn rechterhand.² Tien minuten lang leek het of hij het bestaan van zijn bezoeker totaal was vergeten. Igor zat verveeld te wachten, terwijl hij uit

zijn ooghoeken de inrichting van de werkkamer opnam. Die leek nog het meest op de residentie van een schooldirecteur uit de tijden van de Sovjet-Unie – met van die vitrinekasten waarin tijdschriften werden bewaard, verkleurde vaantjes aan de muren, bestofte sportbekers op de vensterbank en een rode draaischijftelefoon op het bureau. De stoel onder de man achter zijn notebook kraakte. Het sporttenuue dat hij droeg, viel niet te rijmen met zijn benauwde, piepende ademhaling. Igor vroeg zich onwillekeurig af: als die kaalkop al zo moeilijk ademt terwijl hij alleen maar op zijn stoel zit, wat voor geluid zou er dan niet uit zijn luchtpijp komen als hij zich van de ene plek naar de andere verplaatste?

‘Daar ben je dus,’ zei de man zo onverwachts dat Igor zich een ongeluk schrok en met zijn van het lange zitten gevoel-loos geworden achterwerk omhoogveerde uit zijn stoel.

De dikzak schoof na een paar keer proberen een krom-getrokken bureaulade open, haalde er een kantoormap met het opschrift *Dossier* uit, knoopte het lintje los, inspecteerde de inhoud en vroeg, terwijl hij op een eigenaardige manier met zijn wangen bibberde:

‘Igor Petrovitsj? Klopt dat?’

‘Klopt,’ knikte Igor.

De dikzak kwakte de map terug in de la en schoof deze na enkele pogingen weer dicht. Hij richtte zijn ogen op zijn bezoeker en Igor begon zich onder die blik ongemakkelijk te voelen. Het was of de dikzak de ogen van iemand anders ingeplant had gekregen, alsof in de kassen van een Zwitserse witte herder de oogjes van een pitbull waren getransplan-teerd.

‘Laten we elkaar gelijk maar tutoyeren, Igor Petrovitsj,’ zei de dikzak. ‘Ik heet Sergej Sergejevitsj, ik ben de chef hier en ik ben het die jou heeft gebeld.’

De dikzak maakte in het geheel geen aanstalten om hem de hand te reiken. En Igor van zijn kant dacht dat als hij zelf als eerste zijn hand zou uitsteken, dit zou neerkomen op een

soort zelfvernedering, gezien de manier waarop ze hem bij zijn vorige baan hadden bejegend en de gevolgen die dit had gehad voor zijn gezinsleven. Genoeg vernederingen, besloot hij. En zo kwam het dat de kennismaking tussen Igor en Sergej Sergejevitsj werd ingezet met een ongemakkelijke stilte waarin de twee elkaar vijf seconden lang aanstaarden.

‘Weet je wat wij hier doen? Heb je geen inlichtingen ingewonnen bij je voormalige collega’s?’

In deze laatste vraag van de dikzak klonk voor de goede verstaander een zeker sarcasme door. Igor snoof verachtelijk, maar Sergej Sergejevitsj vatte dit gesnuif anders op dan Igor het had bedoeld. Igor wilde op die manier zijn verbittering tonen – zo van, laat ze maar doodvallen, die voormalige collega’s – terwijl Sergej Sergejevitsj het interpreteerde als een uiting van minachting voor het werk van hemzelf en zijn collega’s.

‘Oké, begrepen,’ zuchtte Sergej Sergejevitsj. ‘Maar je bent toch maar mooi komen opdagen. Of zit je soms helemaal aan de grond? Wedden dat je niet eens ergens een baantje als hoofd van een bewakingsdienst aangeboden hebt gekregen? En zelfs als boekhouder bij een of ander constructiebedrijf willen ze je niet?’

‘Nergens willen ze me,’ gaf Igor eerlijk toe.

‘Kijk eens aan,’ zei Sergej Sergejevitsj vergenoegd. ‘Daar heb je het bewijs dat de zondige weg van corruptie tot niets leidt.’

Igor bestudeerde het gezicht van de dikzak om erachter te komen of de man nu de spot met hem dreef of niet, maar zijn aandacht werd afgeleid door de kleine paarse adertjes op de wangen van de ander. Als kind al hadden dat soort adertjes op het gezicht van oudere mensen hem schrik aangejaagd.

‘Dat je niet al te spraakzaam bent, is alleen maar goed,’ zei Sergej Sergejevitsj, die blijkbaar net als Igor het gezicht van de ander bestudeerde en daarbij zijn eigen conclusies trok. ‘Want als het je vroeger al aangeraden was om te zwijgen,

zal het dat nu dubbel en dwars zijn, mocht je ermee akkoord gaan om weer actief te worden op je eigen vakgebied.'

Als ik vroeger wat minder spraakzaam was geweest, had ik hier nu niet gezeten, dacht Igor met een zekere spijt.

'Wat wordt er van mij verwacht?' vroeg Igor.

Sergej Sergejevitsj kraakte met zijn stoel, klapte zijn notebook dicht en keek Igor aan met een blik die hem het klamme zweet deed uitbreken.

'Al mijn opdrachten uitvoeren, Igor Petrovitsj. Je zult begrijpen, dit is een tweede kans voor je en als de staat je die geeft, mag je je handjes toeknippen. Als je eenmaal de moeite hebt genomen om hierheen te komen, wil dat zeggen dat je die kans ook inderdaad wilt grijpen, of heb ik het mis?' En zonder op antwoord te wachten vervolgde hij: 'Ik heb het soort mensen nodig dat als ik zeg "Ga naar Thailand en speel voor Thaise hoerenmadam," die persoon enkel vraagt "Wanneer vertrek ik?" en het verder aan mij overlaat hoe hij beschermd wordt tegen aids of wat dan ook. Ik moet er zeker van zijn dat die persoon niet naar het eerste het beste krantje holt met informatie dat de FSB Siamese bordelen protectiegeld aftroggelt en zijn eigen mensen daar neerzet.'

Igor begreep dat dit een speldenprik was in zijn richting en hij voelde zich rood aanlopen.

'En de make-up?' vroeg hij gemelijk.

'Hoezo make-up?' antwoordde Sergej Sergejevitsj niet-begrijpend.

'Moet je je eigen make-up meenemen naar Thailand of krijg je die ter plaatse uitgereikt?'

'Ha, humor – zo mag ik het horen,' zei Sergej Sergejevitsj goedkeurend op de schimpscheut van Igor, zonder verder een spier te vertrekken. 'Humor, zeker in een onschuldige vorm als deze, heeft een positieve uitwerking op het collectief, maar bedenk wel dat ik behalve jou nog een stuk of wat van dat soort grappenmakers onder mijn hoede heb, durf je de concurrentie aan?'

Geen probleem, dacht Igor bij zichzelf, maar hij deed er het zwijgen toe. Hij kon maar niet begrijpen dat hij nu wéér hier terecht was gekomen, onder de vleugels van deze mensen die dankzij hun speciale pasjes en sterretjes op hun epauletten beslissingen namen over het leven van andere mensen die niet beschikten over de juiste pasjes of sterretjes hadden die bij een lagere rang hoorden. Hier speelde kennelijk de raadselachtige magnetische kracht die mensen aantrok om bij te dragen aan de bescherming van het vaderland. Veel van de mensen die in de ban waren van dit magnetisme, bouwden luxueuze generaalshuizen of verrijkten zich met protectiegeld, of ze hoorden net als Igor geduldig moppen aan over Thaise hoeren – van een dusdanig niveau dat Igor, als zo’n mop werd verteld door een andere werkgever, iemand zonder het aureool van een persoon die bijdraagt aan de verwezenlijking van een hoger doel, iemand zonder sterretjes en pasjes, allang geprobeerd zou hebben het tafelblad te verbrijzelen onder de vette kop van de man.

Sergej Sergejevitsj interpreteerde Igors stilzwijgen op zijn eigen wijze en zei:

‘Goed, Igor Petrovitsj, waar het dus om gaat, ik zal er geen doekjes om winden. Officieel maken wij natuurlijk deel uit van de FSB, je kunt nog altijd in een dronken bui met je pasje zwaaien als er onderweg ergens een probleem is. Maar als je op een heuse FSB’er stuit, dan kun je wel inpakken. Jij hebt dan bij wijze van spreken een acht in handen, maar hij een aas. Dus als je dan begint te zeiken, dan vlieg je er ook bij ons uit. Jij bent hier tot de eerste de beste keer dat je het verknalt, voor jou staan tien andere sukkels klaar. En dan nog dit. Het gaat om een gezamenlijk project met Defensie, alles is geheim, in alle stadia. Het budget is daarom al in het stadium van toewijzing in stukjes opgedeeld, vervolgens is de boel nog een paar keer opgedeeld en ten slotte is wat er overbleef bij ons terechtgekomen. Je ziet zelf in wat voor een miserabele ruimte wij hier kantoor houden, je kunt beter

thuis naar de plee gaan, dan gaan je schoenen langer mee. Potloden, pennen, cartridges – alles moet je zelf kopen, voorlopig nog wel tenminste. Ook het personeel hier is zelfs voor jouw begrippen niet bepaald van het hoogste allooi. Ik zal geen namen noemen, maar een of andere lul had op internet een afspraakje gemaakt met een jochie van elf, en daar kwam trammelant van. Om een lang verhaal kort te maken, die kerel werd uit de organen getrapt, maar vanwege zijn staat van dienst hebben ze dan toch besloten om hem bij ons een baantje tot aan zijn pensioen te bezorgen. Zijn vrouw heeft hem op straat gezet, dus heeft hij hier zijn bivak opgeslagen, zo kan de stakker naar hartenlust genieten van alle luxe bij ons op kantoor. Maar dat is waarschijnlijk nog altijd beter dan op water en brood zitten. Ze hebben zelfs geprobeerd ons op te schepen met de dochter van een of andere generaal, toen die vlotjes een heel gezin op een zebrapad omver had gereden. Daarna hebben ze oudergewoonte besloten tot een soort opschorting van straf, tot de dag dat haar kind veertien jaar zou worden. En ze was nog niet eens zwanger, kun je je voorstellen?’

‘Dat kan ik,’ beaamde Igor.

‘Ik kan je natuurlijk niet alle details toevertrouwen, mij is ook niet alles verteld,’ ging Sergej Sergejevitsj door, ‘maar alles bij elkaar kun je niet zeggen dat het hier erg zwaar werk is. Ik durf zelfs te zeggen dat je het niet eens echt werk kunt noemen. In vertrouwen gezegd, ik weet zelf niet goed wat ik hier eigenlijk doe. Soms zit ik thuis en denk ik, waar de fuck ben ik mee bezig? Jij zult dat gevoel ook nog wel krijgen. Alleen Jonkie heeft daar geen last van, die is opgegroeid in deze constellatie, snap je wel. Maar jij bent nog van de generatie van vóór de perestrojka, of niet?’

‘Het staat allemaal in mijn dossier,’ merkte Igor op.

‘Zo is dat,’ zei Sergej Sergejevitsj, zonder dat het duidelijk was of hij hiermee Igors opmerking bevestigde dan wel zijn eigen gedachten onderstreepte. ‘Met andere woorden, het is

hier natuurlijk een bende, maar dat zul je nog wel kennen van vroeger. En ik mag hopen dat je je wilde haren inmiddels een beetje kwijt bent geraakt en geleerd hebt je waffel te houden.'

Na dat op gemoedelijke toon gezegde 'waffel houden' voelde Igor opnieuw het bloed naar zijn hoofd stijgen.

'Hier kun je het je simpelweg niet permitteren om klokkenluidertje te spelen en dat meen ik,' verduidelijkte Sergej Sergejevitsj. 'Als je een filmpje voor Jan en alleman op YouTube zet of documenten gaat scannen voor Wikileaks om allerlei idiote dingen hier bij ons aan het licht te brengen, dan garandeer ik je dat je daar niks mee bereikt. En dat is dan nog in het beste geval. In het slechtste kunnen ze teruggrijpen op bepaalde vervelende dingetjes van jou uit het verleden, en dan mag je vrouw je pakjes komen afleveren in kolonie Nr. 13, als je begrijpt wat ik bedoel.'

Igor was er lang niet zeker van of zijn vrouw pakjes zou komen afleveren in dat afgelegen Siberische strafkamp. Op het moment twijfelde hij er zelfs aan of ze tenminste de moeite zou nemen om pakjes per post naar hem op te sturen, of dat ze überhaupt zou antwoorden op zijn brieven. Blijkbaar vertaalden dergelijke gedachten zich op een of andere manier in bepaalde spiertrekkingen op zijn gezicht, want Sergej Sergejevitsj vroeg:

'En, heb je misschien nog vragen? Is er misschien nog iets niet helemaal duidelijk? Voor de dag ermee, het is beter om nu maar meteen allerlei misverstanden uit de weg te ruimen, zodat je later niet in de verleiding komt om de held te gaan uithangen. Stel je maar voor dat je een baantje als kampbewaker in Auschwitz aangeboden hebt gekregen, dan kan het altijd nog meevallen, dan behoed je jezelf voor bepaalde romantische droombeelden, mocht je die nog hebben na de vorige keer.'

'Mag je hier roken?' vroeg Igor.

'Eerlijk gezegd ben ik daar geen voorstander van,' bekende Sergej Sergejevitsj. 'Persoonlijk hou ik in mijn vrije tijd meer

van lekker vreten, zoals je wel kunt zien. En onder werktijd ook,' voegde hij er, Igors gedachten lezend, aan toe. 'Maar oké, het mag, je moet alleen wel het ventilatieraampje openzetten. De as kun je in die beker daar deponeren, en daarna moet je die schoonsoelen.'

Er viel opnieuw een ongemakkelijke stilte, die ermee te maken had dat Igor al zijn sigaretten had opgerookt tijdens zijn zoektocht naar het kantoorgebouw en eigenlijk had verwacht dat Sergej Sergejevitsj er eentje van hemzelf zou aanbieden. Want de adertjes in het gezicht van zijn toekomstige baas moesten het gevolg zijn van een overmatig gebruik van alcohol en tabak, zo had hij geconcludeerd. Nu vroeg Igor zich af hoe hij dit zo tactisch mogelijk moest oplossen, terwijl Sergej Sergejevitsj ondertussen wachtte op het moment dat Igor bij het ventilatieraampje bedachtzaam aan zijn sigaret zou gaan trekken. Igor begon demonstratief op zijn zakken te kloppen.

'Aha, dat is dus jouw manier om indirect een sigaretje te bietsen. Momentje,' zei Sergej Sergejevitsj, terwijl hij het pootwerk van zijn stoel deed kraken en in één beweging de hoorn van het telefoontoestel pakte, deze tussen wang en schouder vastklemde, met zijn ene hand het toestel vastgreep om te voorkomen dat het zou gaan glijden, en met de wijsvinger van zijn andere een paar keer aan de schijf draaide.

Nu pas merkte Igor de ronde wandklok boven de deur van de werkkamer op. Het was acht over half vijf. Pas toen de wijzer op tien over half vijf stond, ging de duidelijk hoorbare kiestoon over in een soort schor gegrom. Sergej Sergejevitsj snoof verontwaardigd bij het horen van dit gegrom.

'Zit je daar soms te slapen? Kom me 's een sigaretje brengen, vriend.'

De hoorn liet een half vragend, half verontwaardigd kort gesis horen.

'Waarvoor ben je dan wel in dienst genomen?' vroeg Sergej Sergejevitsj niet zonder gif in zijn stem. 'Vooruit, breng

dat sigaretje, dan schelden we elkaar daarna wel de huid vol, kun je gelijk kennis maken.'

De hoorn liet opnieuw een gesis horen, dit keer met een duidelijkere vraagintonatie. Daarop wierp Sergej Sergejevitsj een taxerende blik op Igor.

'Nee, god mag het weten,' zei hij. 'Misschien iets voor Fiel, maar voor jou vast niet. Hoewel, als we hier nog een paar maanden zo zitten te pezen, krijgen we allemaal interesse in elkaar. Maar vooruit, we wachten op je, genoeg geliflaft.'

Sergej Sergejevitsj legde de hoorn met een klap terug op de haak en Igor had de indruk dat hij opgelucht ademhaalde.

'Op die manier,' zei hij, alsof hij Igor iets duidelijk wilde maken.

Een minuutje later werd er nadrukkelijk op de deur geklopt.

'Sodeflikkers!' riep Sergej Sergejevitsj in plaats van 'binnen'.

In de deuropening verscheen diezelfde grof gebouwde kerel in zijn overall die geen notitie had genomen van Igor toen deze bij de slagboom naar hem had gezwaaid.

'Is dat 'm?' vroeg de klerenkast lichtelijk teleurgesteld, terwijl Igor de bemodderde legerkisten van de man monsterde. 'Waar je 't over had, de kantoorrat?' ging hij verder, alsof hij het over iemand had die niet in de kamer was, waarschijnlijk omdat hij op grond van zijn lichaamsbouw meende dat hij zich dit soort vragen, op een dergelijke toon gesteld en in het bijzijn van de betreffende persoon, best kon permitteren.

'Ja, dat is 'm,' antwoordde Sergej Sergejevitsj in dezelfde trant als de klerenkast, zodat Igor nog meer het gevoel kreeg of hij lucht was. 'Hoogstpersoonlijk. De schandvlek op het onbezodelde aangezicht van de staatsdienst. Hij is trouwens een naamgenoot van je, alleen met een andere vadersnaam: Petrovitsj.'

'Mooi, dat valt dan alweer mee,' zei de klerenkast tevreden en hij verklaarde zijn tevredenheid aldus: 'Hoef ik tenminste

niks moeilijk te onthouden, zoals met onze Rēnat of Rinat of hoe die ook weer heet ...'

'Rinat,' zei Sergej Sergejevitsj.

'Goed, goed,' antwoordde de klerenkast. 'Ga je mee een sigaretje roken, Igor uh ... hoe was het ook alweer?'

Igor begreep dat het tijd was om op te staan en handen te schudden.

'Igor Petrovitsj,' zei hij tegen de klerenkast, terwijl hij zijn best deed te bewijzen dat zijn handdruk niet zo slap was als je op het eerste gezicht zou kunnen denken, dat je niet op een eerste oppervlakkige indruk moest afgaan.

'Igor Vasiljevitsj,' stelde de klerenkast zich voor om meteen daarop spottend commentaar te leveren: 'Kijk 's aan, zo te zien getrouwd, maar toch met een rechtse rukhand die sterker is dan die van Jonkie.'

Igor deed of hij het grapje van de klerenkast niet gehoord had, en ook Sergej Sergejevitsj ging er niet op in. Het viel Igor op dat Igor Vasiljevitsj net zo min als Sergej Sergejevitsj een trouwring droeg.

'Oké, Igor Petrovitsj, kom mee, tijd om ons terug te trekken en een sigaretje op te steken.'

Igor knikte en ze liepen de werkkamer uit. Op de gang zei de klerenkast over zijn schouder in de richting van de nog openstaande deur:

'Anders begint-ie weer te zeiken dat "ik door jullie schuld astma en suikerziekte en hoge bloeddruk krijg."

Ze liepen naar het trapportaal en gingen één verdieping naar boven. Daar leek ook een gang te zijn, maar de deurnaartoe was met twee dikke planken kruiselings dichtgespijkerd. De traptreden hielden hier op en het portaal op deze verdieping zag er frisser uit dan beneden door de onbevoondheid die het ademde. Het was alsof alles zojuist gewit was, zelfs de dichtgespijkerde deur was wit geverfd. Het leek of de schilders onmiddellijk na hun werk waren weggegaan en alle spullen zo hadden achtergelaten. In de hoek lagen

nog hun met kalkresten beklonterde kwasten en op de vensterbank voor het half geopende raam stond een emmer met uitgelopen vegen witte verf. Igor Vasiljevitsj wees op de emmer en zei:

‘De asbak.’

Daarna hield hij Igor een sigaret voor, stak er zelf een op en gaf hem een vuurtje.

‘Dus je komt hier werken,’ zei de klerenkast na de eerste haal.

Igor knikte en vroeg:

‘Wat doen jullie hier eigenlijk?’

Igor Vasiljevitsj grijnsde.

‘Heeft de baas mist gespoten?’

Igor knikte.

‘Heeft hij je een dienstreisje naar Thailand beloofd?’

Igor knikte opnieuw.

‘Ach, iedereen hier heeft daar zo zijn gedachten over,’ zei Igor Vasiljevitsj, terwijl hij een wolk rook uitblies over Igors hoofd. ‘Jonkie beweert dat wij een soort ruimtewezens verhoren. Hij zegt dat een of andere hoge pief nog in de tijd van Medvedev had besloten om een wit voetje bij hem te halen. Als Medvedev zeg maar in plaats van technologische innovaties zou overschakelen op buitenaardse intelligentie, dan zouden ze onmiddellijk met ons bij hem aankomen, want wij hebben de nodige expertise. Hier heb je alle documenten en de hele mikmak, een lijst met operaties, rapporten van verhoren, enzovoorts. Maar of dat nu waar is of niet, daar moet jij je hoofd maar niet over breken, eigenlijk speelde die hele geschiedenis al in de tijden van de Sovjet-Unie. Ik kan je niks vertellen, want ik heb met SS afgesproken dat ik mijn klep zal houden. Renat denkt dat we op de een of andere manier voor iemand aan de top de zaakjes van vastgoedspeculanten toedekken.’

Igor wist niet goed wat hij moest antwoorden op deze lange monoloog en maakte een onbestemd brommend geluid ten teken dat hij begreep waar Igor Vasiljevitsj het over had.

‘Ik mag alleen hopen dat niet iedereen daar aan de top krankjorum is. Als ze ons hier houden, zou dat toch moeten betekenen dat er een of ander hoger doel is, dat er iets wordt nagestreefd. Je moet hier tegenover je superieuren zelfs nog meer rekenschap voor alles afleggen dan normaal. Een tyfushoeveelheid papierwerk dat je hier hebt, verschrikkelijk gewoon, zelfs jij als boekhouder zou er gek van worden. Waarvoor al die moeite om dingen toe te dekken als het gewoon een crimineel project onder de hoede van de FSB was? Want jij bent hier lang niet de enige sukkelaar die nergens anders een baantje kan vinden. De ene helft zou onmiddellijk akkoord gaan met het eerste het beste criminele flutzaakje als dat op de man af aan ze werd gevraagd, en de andere helft zou eerst een tijdje tegenspartelen maar bij nader inzien toch akkoord gaan. Wat ik maar wil zeggen – als je toehapt, krijg je misschien zo je eigen ideeën over wat er hier speelt. Benieuwd wat jij ervan gaat denken.’

‘En hoe wordt er betaald?’

‘Ik kom ermee rond,’ antwoordde Igor Vasiljevitsj ontwijkend.

Igor moest een glimlach onderdrukken. Hij had nooit kunnen begrijpen waarom mensen zich zo geneerden om over hun salaris te praten. Alle mannen die hij ooit gekend had, vertelden zonder probleem over bepaalde homoseksuele ervaringen die ze in hun jeugd hadden opgedaan, over het feit dat ze hem niet omhoog kregen bij hun eigen vrouw, over de meest intieme bijzonderheden uit hun echtelijke leven, maar als het dan ging om het bedrag dat ze eerlijk verdienden voor hun eerlijke arbeid, dan bleek er ineens een of ander mysterieus taboe op financiële naaktheid te rusten. Igor sprak zelf ook niet graag over het geld dat hij verdiende. Hij wilde zijn verbazing uitspreken over dit eigenaardige fenomeen, maar iets weerhield hem bij de aanblik van de enorme schoenen van de klerenkast. En ook Igor Vasiljevitsj zelf had opeens niets meer te zeggen, zodat de rest van de rookpauze in stilzwijgen verliep.

Ze gingen terug naar beneden, naar het kantoor van Sergej Sergejevitsj. De klerenkast vond het om de een of andere reden nodig om Igor een schouderklopje te geven, maar ging zelf niet naar binnen en verdween achter een van de andere deuren in de gang. Igor had al begrepen dat Sergej Sergejevitsj er vreemd genoeg niet van hield als er op zijn deur werd geklopt, dus ging hij net als de eerste keer onaangekondigd naar binnen. Sergej Sergejevitsj zat weer het toetsenbord te bespelen en vroeg vanachter zijn kale schedel:

‘En, heb je alles te horen kregen over vastgoedspeculanten? Wat heb je besloten?’

‘Wat, zijn er verder geen vragen? Zo van, hoe ziet u zichzelf als lid van ons collectief over een jaar, of over vijf jaar?’

Sergej Sergejevitsj maakte een beweging met zijn hoofd alsof hij een poging deed zich naar Igor toe te keren en hem aan te kijken, maar hij slaagde er niet in zich in zo’n positie te manoeuvreren dat hun blikken elkaar kruisten, daarom zei hij alleen:

‘Ga maar naar Rinat in kantoor nr. 5, die zal je verder helpen.’

Kantoor nr. 5 bleek gemakkelijk te vinden. Het was het enige vertrek dat was aangeduid met een nummer. Igor ging ervan uit dat de sfeer van informaliteit bij het leidinggevend kader ingang had gevonden in het hele gebouw, en dus viel hij zonder kloppen het kantoor binnen. Maar het volgende moment klonk ergens rechts, vanachter een stellingkast met mappen, de vraag of hij nooit geleerd had om aan te kloppen. Hierdoor overrompeld merkte Igor niet meteen dat er op de vloer geen linoleum lag maar parket, en dat de deur van het vertrek in tegenstelling tot de andere deuren – die van simpel hout waren en met een laagje olieverf waren bestreken – keurig netjes was afgewerkt. Behalve enkele glazen stellingkasten en het parket bevonden zich in het vertrek nog een alleszins moderne computertafel en een draaistoel met armleuningen, terwijl er ook pvc-ramen waren aangebracht en een onzichtbare airco warme droge lucht het vertrek in blies.

‘Sergej Sergejevitsj heeft me gestuurd,’ zei Igor tegen de stellingkast.

Vanachter de kast glipte net zo’n soort kantoorrat als Igor zelf tevoorschijn. Hij leek zelfs ongeveer even oud, maar in tegenstelling tot Igor, die een driedelig pak aan had, droeg de rat net zo’n blauwe overall als Igor Vasiljevitsj, zij het wel een schone en eentje die beter op zijn maat was toegesneden. Daaroverheen droeg hij een schoon blauw werkjasje, terwijl er onder de overall en het jasje een wit overhemd en een met de kleur van de overall harmoniërende blauwe stropdas te zien waren. In plaats van legerkistjes droeg hij een soort rijglaarzen met witte veters. En als hij geen gouden dasspeld had gedragen, had men Rinat voor een vertegenwoordiger van de naoorlogse generatie projectingenieurs uit de Sovjet-Unie kunnen houden.

‘Rinat Iosifovitsj,’ stelde de nieuwe collega zich voor. ‘Rinat,’ herhaalde hij nog eens, waarbij hij in het bijzonder de nadruk legde op de ‘i’.³

Igor stelde zich op zijn beurt voor, terwijl hij zich onwillekeurig probeerde in te denken in de ouders van de vader van Rinat Iosifovitsj toen die ooit besloten hadden, in een poging om in de gunst te komen bij de burgerlijke stand en de Leider der Volkeren, hun zoon ‘Iosif’ te noemen.⁴ Al met al maakte Rinat met zijn aristocratische bleekheid en professorale voorkomen, de alerte blik van zijn Tataarse ogen in combinatie met zijn Slavische gelaatstrekken, en de manier waarop er een pakje sigaretten in een keurig rechte hoek uit de borstzak van zijn overall stak, een positieve indruk op Igor.

‘Sergej Sergejevitsj zei dat u mij zou bijpraten over het een en ander,’ verklaarde Igor zich nader.

Rinat Iosifovitsj knikte zakelijk zonder dat hij aanstalten maakte over te schakelen op een familiaal getutoeyeer, waarmee hij Igor nog meer voor zich innam. Hij gebaarde Igor met zijn rechterhand, waaraan wel een trouwring prijkte, dat hij hem moest volgen, en verdween weer achter de stellingkast.

Daar trof Igor een reusachtige, manshoge brandkast aan. Rinat Iosifovitsj was bezig om met het nodige geknars een sleutel, die hij ergens vandaan had getoverd, rond te draaien in het slot. Uit het binnenste van de brandkast werd weer een andere sleutel opgediept, waaraan een papieren label met het cijfer 8 hing, en vervolgens nog twee stempels, een ronde en een rechthoekige, plus een stempelkussen, aan de onderkant waarvan met een soort rode nagellak ook weer een nummer geschreven stond. Igor stak zijn handen al uit om dit alles in ontvangst te nemen, maar Rinat Iosifovitsj sputterde afwerend:

‘Ho, ho, eerst een officiële verklaring van ontvangst tekenen.’

Waarop ze zich naar de schrijftafel van de man begaven, zodat Igor zich afvroeg waar die poespas met dat handgebaar om mee te komen naar de brandkast nou eigenlijk voor nodig was geweest.

Rinat Iosifovitsj kwam aanrollen met een tweede draaistoel, liet Igor opzij van de tafel plaatsnemen, haalde uit een laadje van de tafel een papier en een balpen tevoorschijn en antwoordde op Igors vragende blik, op een toon alsof hij het tegen een zwakbegaafde had:

‘Dit is een sollicitatieformulier. Zo hoort het. Gericht aan Sergej Sergejevitsj Veretnin.’

‘Wat moet ik invullen onder “plaats van tewerkstelling”?’ vroeg Igor.

‘Schrijft u maar “afdeling”,’ antwoordde Rinat Iosifovitsj, die inmiddels geheel in beslag werd genomen door het uit zijn schrijftafellaadjes en de stellingkast bijeenzoeken van allerlei cahiers en het opstapelen daarvan naast Igors formulier.

‘En onder “aard van de betrekking”?’ vroeg Igor.

‘Schrijft u maar “opsporingsambtenaar”.’

Toen Igor het formulier had ingevuld en gezegd had ‘klaar’, pakte Rinat Iosifovitsj het papier tussen twee vingers bij een van de hoeken vast, wierp er een vluchtige blik op en zei:

‘Datum en handtekening,’ waarop hij het formulier teruggaf aan Igor.

Toen Igor het formulier, voorzien van datum en handtekening, opnieuw aan Rinat Iosifovitsj overhandigde, pakte deze het papier weer tussen twee vingers beet, wierp er andermaal een vluchtige blik op, fronste als een schoolmeester ontevreden zijn wenkbrauwen bij het zien van Igors handschrift en gaf het andermaal terug aan Igor.

‘Nee, “afdeling” moet met een kleine letter en tussen aanhalingstekens.’

Igor begon de hoofdletter te veranderen in een kleine letter en probeerde om het woord heen aanhalingstekens te flansen. Bij het zien van dit vernuftige correctiewerk vertrok het gezicht van Rinat Iosifovitsj van afgrijzen. Hij griste het papier onder Igors balpen vandaan en stak hem een nieuw formulier toe:

‘Vult u liever een nieuwe in.’

Toen Igor ten slotte met het zweet op zijn voorhoofd bij Sergej Sergejevitsj kwam om hem het formulier te laten ondertekenen, deed de koelte in het kantoor van de chef hem weldadig aan. Bij de aanblik van Igor die, de uitputting nabij, met de mouw van zijn colbertje over zijn gezicht veegde, raadde Sergej Sergejevitsj hoe zijn ondergeschikte eraan toe was.

‘Aha, onze Tataar heeft je sterretjes laten zien.’

Rinat Iosifovitsj bestudeerde de handtekening en het stempel van Sergej Sergejevitsj zo minutieus dat het leek of hij het voor mogelijk hield dat Igor deze in de gang vervalst had, of dat Sergej Sergejevitsj zelf iets niet correct had gedaan.

‘Vooruit dan maar,’ zei hij op een toon waarin tot Igors verbazing teleurstelling doorklonk. En hij stopte het formulier weg in zijn bureau. ‘En nu mag u de foto’s geven voor uw pasje. U heeft toch wel foto’s laten maken? We gaan nu eerst alles regelen voor de overdracht van uw werkkamer, hier zijn alvast de formulieren die u moet tekenen voor ontvangst van de sleutel, de stempels en het stempelkussen.’

Igor had het gevoel of hij alle zeven cirkels van de bureaucratische hel had doorlopen toen hij de formulieren vijf keer achter elkaar had overgeschreven. Maar dit alles bleek nog maar kinderspel vergeleken bij de daadwerkelijke overdracht van kantoor nr. 8.

In kantoor nr. 8 bevonden zich maar heel weinig voorwerpen. Er stond een gammele geel gelakte schrijftafel, zo een als Sergej Sergejevitsj ook had, met daarop een toetsenbord dat zo vuil was dat het leek of het als vleesplank was gebruikt, plus een computermuis die net zo beduimd was als de klapdeurtjes van een openbaar toilet. De printer, computerkast en oude monitor, met een scherm nauwelijks groter dan een postzegel, zagen er al niet appetijtelijker uit. Voor het raam hingen lichtgroene gordijntjes, zoals Igor die bij Sergej Sergejevitsj niet had gezien. Daarentegen ontbraken de vaantjes en sportbikers, terwijl ook de vitrinekast bij de muur leeg was. Verder waren er een paar stoelen, een telefoon, een buste van Tsjajkovski en een matje bij de deur. Je zou denken dat de tijdelijke overdracht van deze spullen op naam van Igor niet al te veel tijd in beslag zou nemen. En inderdaad ging alles in het begin heel vlotjes, helemaal niet in de stijl van Rinat Iosifovitsj. Igor slaagde er zonder problemen in te tekenen voor de gordijntjes, de kast, de buste en het matje, maar toen het de beurt was aan de computermuis, die in een van de inventarisboeken van Rinat Iosifovitsj omschreven stond als 'Manipulator van het type *mouse*, fabrikant *Lenovo*, inventarisnummer 715,' liep het spaak. De fabrikant van de muis bleek niet *Lenovo* te zijn, maar *Hewlett-Packard*, en het inventarisnummer ontbrak zelfs geheel.

Rinat Iosifovitsj verzocht Igor dringend te blijven waar hij was, rukte de muis met snoer en al uit de poort van de computer en verdween voor een kwartier, waarna hij terugkeerde met een muis die precies dezelfde leek maar beter bleek te voldoen aan de eisen van de man.

‘Juist,’ zei hij en hij begon met loerende kattenogen een van zijn inventarisboeken door te bladeren. ‘Dan hebben we nog twee stoelen.’

‘Eentje met geslepen messen in de zitting en de ander met afgetrokken lullen⁵?’ mompelde Igor nauwelijks hoorbaar, om onmiddellijk weer stil te vallen toen hij de blik van Rinat Iosifovitsj op zich gericht voelde en zag dat diens kattenogen plotseling heel waakzaam keken.

‘Pardon?’ vroeg Rinat Iosifovitsj. ‘Is er iets mis met een van de stoelen?’

‘Nee, nee, het is niks,’ zei Igor.

De stoelen bleken de verkeerde inventarisnummers te hebben. Rinat Iosifovitsj pakte ze en verdween opnieuw, met achterlating van Igor die moedeloos op een puntje van de tafel ging zitten. Toen Rinat Iosifovitsj terugkwam, had hij weer twee stoelen bij zich, maar dit keer betere en schonere. Bij een verder nazicht van de inventaris kwam aan het licht dat er in Igors werkkamer geen wandklok hing. Er werd een exemplaar dat Igor onweerstaanbaar deed denken aan de klok in het kantoor van Sergej Sergejevitsj, aangerukt en vlak boven de deur opgehangen. Daarna vloog Rinat Iosifovitsj nog verschillende keren abrupt weg, als een gier die zich losscheurt van een verlaten bergtop, om voor een tijdje te verdwijnen en vervolgens in Igors nest terug te keren met nieuwe buit: een emmer waarop met rode olieverf de letters *M.T.* geschreven stonden, een gietijzeren presse-papier, een geel uitgeslagen karaf met geslepen drinkglas, een zwabber en een plastic prullenmand.

Toen Rinat Iosifovitsj op het raam afstormde, was Igor bang dat hij de dode vliegen in het kozijn zou gaan tellen en weg zou rennen om de ontbrekende exemplaren op te halen. Maar de man trof er slechts een granieten asbak aan, waarna hij tot rust kwam, Igor liet tekenen voor ontvangst en ten slotte een sigaret opstak. Igor snoof gretig de uitgeblazen rook op, maar Rinat Iosifovitsj reageerde niet op deze

hint hoewel hij die ongetwijfeld had opgemerkt. Igor ving de nadenkende blik van de uit zijn ooghoeken naar de deur kijkende Rinat Iosifovitsj op. Aan de klink bungelde een stuk touw dat aan het uiteinde afgebeten leek.

‘Is er ook een diensthond voor mij voorzien?’ vroeg Igor in een poging sarcastisch uit de hoek te komen, terwijl hij met zijn hoofd in de richting van het touw knikte.

‘Nee, die is niet voorzien,’ antwoordde Rinat Iosifovitsj peinzend en hij keek Igor heel ernstig aan. ‘Weest u op uw hoede. Ze zijn in staat om het gebouw tot de laatste steen leeg te roven. Ze bestaan het om per dag twee pakjes sigaretten te bietsen. Ik heb puur uit academische interesse de tel bijgehouden. Maar nu gaan we tekenen voor de werkkleding, twee sets, weest u er zuinig op, ze moeten een jaar mee, en de schoenen ook.’

‘Kijk,’ zei Rinat Iosifovitsj een paar minuten later toen ze waren afgedaald naar de begane grond en hij het opslagkamertje met het opschrift *Loodgieters* opendeed. ‘Dit hier is uw kastje, nummer acht, en hier is de sleutel ervan, gelieve te tekenen, juist. Het wapen mag u niet de hele tijd bij u dragen, alleen vlak voor een operatie en alleen na ondertekening van een verklaring van ontvangst. Maar u lijkt me er de persoon niet naar om er gebruik van te maken. Kunt u überhaupt een vuurwapen hanteren?’

Voordat Igor kon antwoorden, werd hem een boek met veiligheidsvoorschriften onder de neus geduwd, waarvoor hij zonder na te denken automatisch tekende.

‘Nu kunt u het,’ zei Rinat Iosifovitsj.

‘Luistert u goed,’ instrueerde hij Igor toen ze terug waren in kantoor nr. 8. ‘Deze stempel hier’ – en hij zwaaide een ronde stempel als een rammelaar heen en weer voor Igors neus – ‘is bedoeld om het rapport van een verhoor te waarmerken, mocht u toestemming krijgen daarbij aanwezig te zijn. En deze hier’ – en hij zwaaide opnieuw met een stempel, dit keer een rechthoekige – ‘is om de details van een operatie

te waarmerken. En dit' – hij zwaaide met een stuk karton dat eruitzag als een speelkaart – 'zijn uw login en paswoord voor de computer, daar hoeft u verder niets meer aan te doen, alstublieft, raakt u ze niet kwijt. De stempels kunt u in deze lade wegstoppen, die gaat op slot, houdt u de sleutel bij u,' en hij stak Igor de zoveelste van een label voorziene sleutel toe.

'Als u de monitor te klein vindt, kunt u er eentje meenemen van huis. USB-sticks kunt u beter niet van huis meenemen. Je mag wel alles van huis meenemen, maar hiervandaan mag niets meer mee terug. Hier tekenen om u daarmee akkoord te verklaren.'

Toen Igor ten slotte alleen achterbleef, zat hij eerst een paar minuten over de monitor heen naar de deur te staren. Hij vond het aan de deurkruk bungelende stuk touw geen prettig gezicht en verschoof daarom zijn tafel zo dat hij met zijn rug naar de vitrinekast bij de muur kwam te zitten, met links van hem het raam en rechts de deur. Na zich aldus geïnstalleerd te hebben, zette hij zich voor de computer, zonder een poging te doen deze aan te zetten. Hij had tijd nodig om op adem te komen na de wervelwind waarin Rinat Isosifovitsj hem meegezogen had.

Hij voelde zich als iemand die vliegenvlug alle standjes van de bureaucratische Kamasutra had moeten uitvoeren. Een totale vermoeidheid in al zijn leden vermengde zich met het gevoel van een onbegrijpelijke voldoening in heel zijn organisme.

Igor had zich nog niet losgemaakt uit deze gemoedstoestand of Igor Vasiljevitsj stak alweer zonder aan te kloppen zijn hoofd om de deur.

'Ga je naar huis of ben je van plan hier net als Fiel te blijven overnachten?'

Ze keken allebei naar de wandklok die half zeven aangaf.

'Kun je me een lift geven? Ik woon hier niet ver vandaan,' vervolgde Igor Vasiljevitsj. 'Mijn eigen kar staat bij de garage. Die heb ik aan een paar zuipschuiten uit de buurt gegeven om

ernaar te kijken, ze zijn er al een week mee aan het klooiën. Alle collega's hier hebben me al een keer meegenomen, alleen jij nog niet. Wacht maar op me bij de slagboom, dan ga ik me vast omkleden.'

Igor kon zich de klerenkast in niets anders voorstellen dan in die afgedragen overall en afgelopen schoenen. Omdat hij het nu eenmaal beloofd had, maar vooral ook omdat hij nieuwsgierig was om te zien hoe zijn collega er in zijn dagelijkse plunje uit zou zien, besloot hij in zijn auto bij de slagboom te blijven wachten. Hij kortte de tijd door aan de telefoon te bekvechten met zijn vrouw, die in de tussentijd ontelbare keren had gebeld. Igor had niet eens gekeken naar het aantal gemiste oproepen om maar niet bij voorbaat zijn humeur te laten bederven.

Het was inderdaad allemaal nogal pijnlijk. Op hoge toon vertelde zijn vrouw hoe ze was opgebeld op haar werk, hoe ze door de files heen naar de kleuterschool was gescheurd om hun zoontje op te halen en hoe de juf net had gedaan of er niets aan de hand was maar haar ondertussen wel had kunnen wurgen. Ze reageerde ontzet toen ze hoorde dat Igor weer werk had gekregen bij de veiligheidsorganen.

'Heb je je weer ingelaten met dat crapuul! Heb je niks geleerd van de eerste keer! Maakt 't je niet uit dat andere vrouwen al twee kinderen hebben, eentje die allang op school zit en dan nog een kleintje, terwijl ik bij mijn vriendinnen doorga voor een ouwe vrijster die op het laatste moment nog iets heeft weten te regelen. Wanneer kom je eindelijk 's thuis?'

'Zodra ik klaar ben, kom ik,' zei Igor.

'Ach zo, geweldig, weer net als vroeger. Waar je geweest bent, wat je hebt gedaan – nergens mag over gepraat worden. En naar mij luister je niet eens, wat wil je eigenlijk?'

Ze had zich zo opgefokt tijdens de paar uur dat Igor niet geantwoord had dat ze begon op te dreunen wat hij tijdens hun huwelijk allemaal verkeerd had gedaan, van voren naar achteren en van achteren naar voren, alsof ze een toonlad-

der opzei. Toen haar eindeloze stroom verwijten Igor ten slotte te veel werd, legde hij de telefoon op de passagiersstoel naast zich neer. Hij luisterde naar de ongearticuleerde piep- en knarsgeluiden uit de speaker waarin de afzonderlijke woorden van zijn vrouw niet te herkennen waren, terwijl hij toekeek hoe de druppels van de miezerige druilregen zich ophoopten op de voorruit. Toen hij op grond van het geluid dat uit de speaker kwam, raadde dat zijn vrouw een vraag stelde, pakte hij de telefoon weer op, zei een paar keer neutraal 'ja ja' en legde hem weer terug op de stoel naast zich. Toen hij ten slotte in de verte Igor Vasiljevitsj zag naderen, zei hij tegen haar:

'Sorry, thuis praten we wel verder over alles, ik heb nu echt geen tijd,' en hij verbrak de verbinding.

Hij was even bang dat zijn vrouw gedurende het jaar dat hij werkeloos thuis had gezeten, ongevoelig was geworden voor altijd maar weer dat 'sorry, ik heb geen tijd' en terug zou kunnen bellen om haar litanie op nog hogere toon voort te zetten, maar de telefoon bleef stil. Om niets aan het toeval over te laten stuurde hij, terwijl hij de klerenkast over het kleilige paadje zijn kant op zag baggeren, haar nog snel een sms'je na: 'Ik bel zodra ik vrij ben.' En tijdelijk gerustgesteld door deze tactische echtelijke zet, stopte hij zijn mobiele telefoon weg in de borstzak van zijn colbertje.

Aan de in de auto klimmende klerenkast was deze laatste beweging niet ontgaan. Hij toonde Igor vol begrip zijn door brede mondplooiën omrande glimlach, bestaande uit twee rijen tanden die met de regelmatige afstand van een millimeter in het tandvlees leken te zijn ingeplant.

'Ruzie?' vroeg de klerenkast en hij prikte Igor met een vinger in zijn zij. 'Is je vrouw een kuifkip⁶?'

'Nee, haar ouders schijnen uit Siberië te komen,' antwoordde Igor.

'Die van mij was wel een kuifkip,' zei Igor Vasiljevitsj, terwijl hij de stoel voor zichzelf in de juiste stand zette en

de veiligheidsgordel over zijn omvangrijke borstkas spande, waarbij hij Igor onwillekeurig deed denken aan zo'n plaatje van een revolutionaire matroos die zich had omgord met een mitrailleurband. 'Ze kon niet eens haar handen thuishouden, ze rekende erop dat ik toch niks terug zou doen, want ik zou het wijf met één klap tot moes hebben geslagen. Het was maar goed dat ze niet bij mijn hoofd kon. Daaronder raakte ze me waar ze me maar raken kon. Vooruit, rijden maar.'

Buiten werktijd droeg Igor Vasiljevitsj een grijs pak met een openstaand colbert, een wit overhemd zonder stropdas en gele schoenen van matglanzend leer. Deze respectabele outfit maakte zijn voorkomen er nochtans niet respectabeler op. Hij zag er met dat pak en die schoenen nog altijd even hobbezakkerig uit. Toen hij dan ook een brillenkoker uit zijn zak opdiepte en een bril met een fijn montuur en rechthoekige glazen op zijn neus plantte, kon Igor zijn lachen bijna niet houden. Het lachen verging hem echter toen hij zag hoeveel modder Igor Vasiljevitsj op zijn schoenen had meegenomen in de auto.

In het begin van de rit wilde het gesprek niet vlotten.

'Voor ik het vergeet,' begon Igor Vasiljevitsj en hij haalde een rood pasje uit zijn zak tevoorschijn en gaf dit aan Igor. 'Niet verliezen.'

Igor knikte alleen en stopte het pasje in zijn borstzak.

Daarna begon de klerenkast, blijkbaar uit verveling, wat om zich heen te kijken tot hij op de achterbank een kinderzitje ontdekte.

'Hoe oud?' vroeg hij.

'Zes,' antwoordde Igor kortaf.

'Eentje?' vroeg Igor Vasiljevitsj, waarop Igor enkel met een zucht antwoordde. Daarna reden ze opnieuw een tijdlang zwijgend verder, terwijl de auto heen en weer schudde op het pokdalige wegdek van het industrieterrein, dat ze allebei als plaats van hun broodwinning hadden uitgekozen.

Igor keek tersluiks naar Igor Vasiljevitsj. Op zich had hij er niets op tegen om een gesprekje te beginnen met de klerenkast,

maar de onderwerpen die deze aansneed, waren van het soort dat er na een paar zinnen niets meer te zeggen viel. Wat moest hij antwoorden op de overhandiging van het pasje? Een plechtig dankwoord uitspreken? Wat moest hij antwoorden op de vraag over zijn kind? Vragen of Igor Vasiljevitsj zelf kinderen had? Die zou dan iets geantwoord hebben over die lamzak van een zoon of over die dochter die zijn geld uitgaf aan flutkleren. Misschien had hij kunnen beginnen over kleinkinderen, wat een toepasselijk gespreksthema leek, zeker omdat Igor hier in de auto de klerenkast wat beter van dichtbij kon opnemen en gezien had dat hij er even oud uitzag als Sergej Sergejevitsj, en die was toch al duidelijk over de vijftig. Maar kleinkinderen zijn vaak een bijzonder heikel onderwerp. Soms laat hun komst op zich wachten, of verbiedt een ex na een scheiding alle contact met de kinderen en kleinkinderen. Of erger nog, er zijn wél kleinkinderen en hun fotootjes zitten in de portemonnee, of nóg erger, ze staan op de smartphone samen met nog wat filmpjes – en die moet je dan allemaal gaan bekijken, terwijl je tegelijkertijd je ogen op de weg moet houden.

‘Hier heb je altijd files,’ waarschuwde Igor Vasiljevitsj. ‘We kunnen beter omrijden, hierzo naar links.’

Igor gehoorzaamde, maar op de weg die ze insloegen, stond een defecte tram en de auto's die eromheen probeerden te rijden, blokkeerden beide trambanen, waardoor de trams uit de tegenovergestelde richting ook niet verder konden en er zich daar een steeds langere file vormde, terwijl ook de rij wachtende trams achter de defecte tram almaar aangroeide. En ten slotte liep alles definitief vast. Te midden van de benzine- en gasdampen, tussen de hysterisch tegen elkaar claxonnerende automobilisten, midden in die radeloze verkeerschaos schuifelde een bezorgde, steeds natter wordende agent wat heen en weer.

‘Ik zou er alles voor over hebben om ook zo'n baantje te hebben, gewoon rustig aan,’ knikte Igor Vasiljevitsj in de richting van de verkeersagent.

OVER DE VERTALER

Maarten Tengbergen studeerde Slavische taal- en letterkunde aan de Universiteit van Groningen, waar hij ook enkele jaren Russisch doceerde. Hij vertaalde romans en sprookjes uit het Fins, poëzie en proza uit het Pools en romans en novellen uit het Russisch. Hij stelde een bundel Russische verhalen uit de Zilveren Eeuw samen en redigeerde het cursusboek *Russisch voor Zelfstudie* en de *Prisma Spreekwijzer Russisch*. Zijn belangrijkste eigen werk is *Vijftig hoogtepunten uit de Russische literatuur, deel I en II* (2014/15), eerder verschenen als *Klassieken van de Russische literatuur* en *Russische meesterwerken in kort bestek*.

- *The Time of Women* by Elena Chizhova
- *Andrei Tarkovsky: A Life on the Cross* by Lyudmila Boyadzhieva
- *Sin* by Zakhar Prilepin
- *Hardly Ever Otherwise* by Maria Matios
- *Khatyn* by Ales Adamovich
- *The Lost Button* by Irene Rozdobudko
- *Christened with Crosses* by Eduard Kochergin
- *The Vital Needs of the Dead* by Igor Sakhnovsky
- *The Sarabande of Sara's Band* by Larysa Denysenko
- *A Poet and Bin Laden* by Hamid Ismailov
- *Zo Gaat Dat in Rusland* (Dutch Edition) by Maria Konjoekova
- *Kobzar* by Taras Shevchenko
- *The Stone Bridge* by Alexander Terekhov
- *Moryak* by Lee Mandel
- *King Stakh's Wild Hunt* by Uladzimir Karatkevich
- *The Hawks of Peace* by Dmitry Rogozin
- *Harlequin's Costume* by Leonid Yuzefovich
- *Depeche Mode* by Serhii Zhadan
- *Groot Slem en Andere Verhalen* (Dutch Edition) by Leonid Andrejev
- *METRO 2033* (Dutch Edition) by Dmitry Glukhovsky
- *METRO 2034* (Dutch Edition) by Dmitry Glukhovsky
- *A Russian Story* by Eugenia Kononenko
- *Herstories, An Anthology of New Ukrainian Women Prose Writers*
- *The Battle of the Sexes Russian Style* by Nadezhda Ptushkina
- *A Book Without Photographs* by Sergey Shargunov
- *Down Among The Fishes* by Natalka Babina
- *disUNITY* by Anatoly Kudryavitsky
- *Sankya* by Zakhar Prilepin
- *Wolf Messing* by Tatiana Lungin
- *Good Stalin* by Victor Erofeyev
- *Solar Plexus* by Rustam Ibragimbekov
- *Don't Call me a Victim!* by Dina Yafasova
- *Poetin* (Dutch Edition) by Chris Hutchins and Alexander Korobko

- *A History of Belarus* by Lubov Bazan
- *Children's Fashion of the Russian Empire* by Alexander Vasiliev
- *Empire of Corruption: The Russian National Pastime* by Vladimir Soloviev
- *Heroes of the 90s: People and Money. The Modern History of Russian Capitalism* by Alexander Solovev, Vladislav Dorofeev and Valeria Bashkirova
- *Vijftig hoogtepunten uit de Russische literatuur* (Dutch Edition) by Maarten Tengbergen
- *Bajesvolk* (Dutch Edition) by Michail Chodorkovsky
- *Dagboek van Keizerin Alexandra* (Dutch Edition)
- *Myths about Russia* by Vladimir Medinskiy
- *Boris Yeltsin: The Decade that Shook the World* by Boris Minaev
- *A Man Of Change: A study of the political life of Boris Yeltsin*
- *Sberbank: The Rebirth of Russia's Financial Giant* by Evgeny Karasyuk
- *To Get Ukraine* by Oleksandr Shyshko
- *Asystole* by Oleg Pavlov
- *Gnedich* by Maria Rybakova
- *Marina Tsvetaeva: The Essential Poetry*
- *Multiple Personalities* by Tatyana Shcherbina
- *The Investigator* by Margarita Khemlin
- *The Exile* by Zinaida Tulub
- *Leo Tolstoy: Flight from Paradise* by Pavel Basinsky
- *Moscow in the 1930* by Natalia Gromova
- *Laurus* (Dutch edition) by Evgenij Vodolazkin
- *Prisoner* by Anna Nemzer
- *The Crime of Chernobyl: The Nuclear Goulag* by Wladimir Tchertkoff
- *Alpine Ballad* by Vasil Bykau
- *The Complete Correspondence of Hryhory Skovoroda*
- *The Tale of Aypi* by Ak Welsapar
- *Selected Poems* by Lydia Grigorieva
- *The Fantastic Worlds of Yuri Vynnychuk*
- *The Garden of Divine Songs and Collected Poetry of Hryhory Skovoroda*
- *Adventures in the Slavic Kitchen: A Book of Essays with Recipes* by Igor Klekh
- *Seven Signs of the Lion* by Michael M. Naydan

- *Forefathers' Eve* by Adam Mickiewicz
- *One-Two* by Igor Eliseev
- *Girls, be Good* by Bojan Babić
- *Time of the Octopus* by Anatoly Kucherena
- *The Grand Harmony* by Bohdan Ihor Antonych
- *The Selected Lyric Poetry Of Maksym Rylsky*
- *The Shining Light* by Galymkair Mutanov
- *The Frontier: 28 Contemporary Ukrainian Poets - An Anthology*
- *Acropolis: The Wawel Plays* by Stanisław Wyspiański
- *Contours of the City* by Attyla Mohyl'ny
- *Conversations Before Silence: The Selected Poetry of Oles Ilchenko*
- *The Secret History of my Sojourn in Russia* by Jaroslav Hašek
- *Mirror Sand: An Anthology of Russian Short Poems*
- *Maybe We're Leaving* by Jan Balaban
- *Death of the Snake Catcher* by Ak Welsapar
- *A Brown Man in Russia* by Vijay Menon
- *Hard Times* by Ostap Vyshnia
- *The Flying Dutchman* by Anatoly Kudryavitsky
- *Nikolai Gumilev's Africa* by Nikolai Gumilev
- *Combustions* by Srđan Srdić
- *The Sonnets* by Adam Mickiewicz
- *Dramatic Works* by Zygmunt Krasiński
- *Four Plays* by Juliusz Słowacki
- *Little Zinnobers* by Elena Chizhova
- *We Are Building Capitalism! Moscow in Transition 1992-1997*
by Robert Stephenson
- *The Nuremberg Trials* by Alexander Zvyagintsev
- *The Hemingway Game* by Evgeni Grishkovets
- *A Flame Out at Sea* by Dmitry Novikov
- *Jesus' Cat* by Grig
- *Want a Baby and Other Plays* by Sergei Tretyakov
- *Mikhail Bulgakov: The Life and Times* by Marietta Chudakova
- *Leonardo's Handwriting* by Dina Rubina
- *A Burglar of the Better Sort* by Tytus Czyżewski
- *The Mouseiad and other Mock Epics* by Ignacy Krasicki

- *Ravens before Noah* by Susanna Harutyunyan
- *An English Queen and Stalingrad* by Natalia Kulishenko
- *Point Zero* by Narek Malian
- *Absolute Zero* by Artem Chekh
- *Olanda* by Rafał Wojasiński
- *Robinsons* by Aram Pachyan
- *The Monastery* by Zakhar Prilepin
- *The Selected Poetry of Bohdan Rubchak: Songs of Love, Songs of Death, Songs of the Moon*
- *Mebet* by Alexander Grigorenko
- *The Orchestra* by Vladimir Gonik
- *Everyday Stories* by Mima Mihajlović
- *Slavdom* by Ludovít Štúr
- *The Code of Civilization* by Vyacheslav Nikonov
- *Where Was the Angel Going?* by Jan Balaban
- *De Zwarte Kip* (Dutch Edition) by Antoni Pogorelski
- *Głosy / Voices* by Jan Polkowski
- *Sergei Tretyakov: A Revolutionary Writer in Stalin's Russia* by Robert Leach
- *Opstand* (Dutch Edition) by Władysław Reymont
- *Dramatic Works* by Cyprian Kamil Norwid
- *Children's First Book of Chess* by Natalie Shevando and Matthew McMillion
- *Precursor* by Vasyl Shevchuk
- *The Vow: A Requiem for the Fifties* by Jiří Kratochvíl
- *De Bibliothecaris* (Dutch edition) by Mikhail Jelizarov
- *Subterranean Fire* by Natalka Bilotserkivets
- *Vladimir Vysotsky: Selected Works*
- *Behind the Silk Curtain* by Gulistan Khamzayeva
- *The Village Teacher and Other Stories* by Theodore Odrach
- *Duel* by Borys Antonenko-Davydovych
- *War Poems* by Alexander Korotko
- *Ballads and Romances* by Adam Mickiewicz
- *The Revolt of the Animals* by Władysław Reymont
- *Poems about my Psychiatrist* by Andrzej Kotański
- *Someone Else's Life* by Elena Dolgopyat

- *Selected Works: Poetry, Drama, Prose* by Jan Kochanowski
- *The Riven Heart of Moscow (Sivtsev Vrazhek)* by Mikhail Osorgin
- *Bera and Cucumber* by Alexander Korotko
- *The Big Fellow* by Anastasiia Marsiz
- *Ilget* by Alexander Grigorenko
- *De afdeling* by Aleksey Salnikov
- *Liza's Waterfall: The hidden story of a Russian feminist* by Pavel Basinsky
- *Biography of Sergei Prokofiev* by Igor Vishnevetsky
- *A City drawn from Memory* by Elena Chizhova
- *The Food Block* by Alexey Ivanov
- *Guide to M. Bulgakov's The Master and Margarita* by Ksenia Atarova and Georgy Lesskis
- *Tefil* by Rafał Wojasiński

And more forthcoming . . .

Igor krijgt werk aangeboden op een geheime afdeling van de FSB, die zich bezighoudt met het elimineren van verdachte burgers. De slachtoffers, schijnbaar lukraak uitgekozen, worden eerst verhoord en daarna vermoord. Igor vraagt zich af wat ze misdaan hebben.

In *De afdeling* wordt een luguber, pessimistisch beeld geschetst van het Rusland in het tweede decennium van deze eeuw. Er is sprake van gewenning aan absurd geweld, normalisering van zinloze wreedheid en geestelijke afstomping bij degenen die blindelings opdrachten uitvoeren, waarbij schuldgevoelens worden weggespoeld in stromen wodka.

Ironisch genoeg is *De afdeling* ook een onweerstaanbaar humoristische roman vol heerlijke scènes uit het dagelijkse leven, fijne psychologische observaties en gevatte dialogen. De sfeer is hier en daar zelfs gemoedelijk, maar dit is bedrieglijk, voortdurend is er een onheil voelbaar.

Aleksej Salnikov (1978) is een Russische dichter en romanschrijver, wonend in het Oeralgebied. Hij is vooral bekend om zijn herhaaldelijk bekroonde en door Kirill Serebrjennikov verfilmde roman *Petrov's Flu*. Hij geldt als een meester van de zwarte humor en een speciale vorm van absurdistisch realisme. In deze tijden van toenemende repressie en verstikkende propaganda is Salnikov in Rusland een van degenen die onbevreesd zijn volstrekt onafhankelijke en originele stem laat horen.

